

Інтернет-сервісів. По-друге, на міжнародному рівні закріпити правила користування мережами, що включатимуть зазначення осіб, яким надаватиметься доступ до акаунта після смерті його власника.

На даному етапі життя ми значною мірою використовуємо Інтернет як для розваг, так і для заробітку. Тому необхідним вважається врегулювання питання про спадок, який ми зможемо лишити після себе у вигляді фото, відео чи інформації, а, особливо, якщо розмір спадку становитиме значні суми.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України. Прийнятий 16 січня 2004р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-44. – Ст. 1216
2. Еннан Р. Є. Правове регулювання відносин у мережі інтернет / Р. Є. Еннан // ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. конф. – Львів : НУ «Львів. політехніка», 2016. – С. 172
3. Гузь Д. Спадкування віртуального майна. / Д. Гузь // Інтернет-право UA. – URL:<https://ilaw.net.ua/spadkuvannya-virtualnohomajna/>.
4. Некіт К. Г. Особливості довірчого управління майном фізичної особи, визнаної безвісно відсутньою: порівняльний аналіз законодавства України, Республіки Молдова та Російської Федерації / К. Г. Некіт // ауковий вісник Ужгородського національного університету : Серія Право. – Ужгород : Поліграф-центр «ЛІРА», 2013. – Вип. 21. – Ч. 1. – Т. 1. – С. 251-253.

Лоншакова Валерія Сергіївна,

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Сафончик О.І.

МІЖНАРОДНІ КОНЦЕПЦІЇ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ РОБОТОТЕХНІКИ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Роботи та штучний інтелект все ширше проникають в наше життя. Ми вже звикли з думкою про те, що вони скоро будуть оточувати людей всюди та стануть, мабуть, розумнішими за нас. Тому постає питання: які права матиме така «штучна людина», і яким законодавство будуть врегульовуватись її дії?

Насамперед, для розгляду даної проблеми потрібно відзначити що таке штучний інтелект. Отже, це розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, що опікується формалізацією проблем та завдань, які подібні до дій, які виконує людина [1].

Змістовним вираженням правових проблем, пов'язаних з використанням штучного інтелекту, було в першому документі Глобальної ініціативи IEEE з етичних міркувань в області штучного інтелекту й автономних систем. В ньому йдеться про те, що рання розробка робототехніки та штучного інтелекту призвела до появи безлічі моральних проблем, у свою чергу які переросли у юридичні проблеми. Комітет з правових питань Глобальної ініціативи IEEE вважає, що юристи мають докласти великих зусиль щодо вирішення правових питань в цій області, до яких до сих пір залучали малу кількість практиків та вчених. Юристи повинні бути частиною регулювання, управління внутрішнього і міжнародного законодавства в цих сферах тому, що отримання величезної вигоди, яку потенційно несе людству і нашій планеті використання «штучної людини» має гарантуватися продуманою системою правового регулювання [2].

Нещодавно Європарламент ухвалив Резолюцію «Норми цивільного права про робототехніку». Документ присвячено різноманітним аспектам і проблемам робототехніки та штучного інтелекту. У ньому містяться основи використання штучного інтелекту та впровадження єдиної системи реєстрації таких «інтелектуальних» машин. За задумом, деяким категоріям роботів буде присвячено реєстраційний номер, згідно якого можна буде знайти інформацію про нього, компанію-розробника, власника й умови виплати компенсації у разі спричинення шкоди. А підтримкою системи штучного інтелекту та її контролем повинно займатися спеціальне агентство з робототехніки, яке б могло регулювати й інші аспекти цієї області. Також, зараз можна говорити про те, що провідні європейські країни готові законодавчо закріпити автором твору комп'ютерну програму і поставити штучний інтелект на один щабель з людським [3].

Якщо звернутись до українського законодавства, то воно доки не регламентує право використання творів, створених без участі людини й автором твору визнає лише фізичну особу (ст. 435 Цивільного кодексу України). Єдина згадка про робототехніку містить Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», яке визначає розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки, як пріоритетні та стратегічні в період з 2011 по 2021 рр. Проте українські науковці впевнені, що за штучним інтелектом майбутнє, а цифрове середовище незабаром змінить право інтелектуальної власності [4].

Світова спільнота виокремлює декілька категорій прав авторства, створених за участі штучного інтелекту. Зокрема, це твори, яким дав життя штучний інтелект, але вони пройшли через обробку людиною та такі, що

створені безпосередньо машиною. До першої групи можна віднести фотороботи, які оброблені через програму Photoshop – щодо неї міжнародна спільнота визнає автором фізичну особу, завдяки творчій праці якої було отримано результат. Таке розуміння узгоджується з міжнародною судовою практикою. А Суд Європейського Союзу в одному з рішень зазначив, що авторство поширюється тільки на роботи, оригінальність яких відбиває інтелектуальну працю людини. З другою групою нелегко, тому що більшість країн не визнає результат «машинної праці» авторством. Наприклад, у судовій системі Австралії зазначається, що твір, який з'явився на світ завдяки участі комп'ютера, не може захищатись авторським правом, оскільки його не створено людиною. А, наприклад, Бюро із захисту авторських прав США в одному із рішень зазначило, що зареєструють оригінальну авторську роботу тільки за умови, що її створено особистістю. Така позиція підкреслюється законодавством, у якому йдеться, що держава лише захищає авторські плоди творчої здібності людини.

Якщо говорити про Японію, то нормативна база цієї країни прогресивніше. Ще у 2016 р. на засіданні державної комісії з інтелектуального права було прийнято рішення розробити систему документів щодо захисту авторських прав на продукти творчої діяльності штучного інтелекту. На їх думку, це має стати підтримкою для компаній, що працюють над створенням і впровадженням інновацій.

У Південній Кореї, одному із центрів розвитку робототехніки була розроблена Етична Хартія Роботів Південної Кореї, в якій містяться рекомендації, як для виробників так і для власників роботів. Що цікаво, документ містить розділ про права роботів, зокрема право на існування без страху покарання чи смерті, та право на існування вільне від постійних покарань.

Обов'язковими правилами поведінки для роботів, і як нормативна база для майбутнього регулювання можуть слугувати три закони, визначені Айзеком Азімовим в оповідання «Я, робот»:

1. Робот не може заподіяти шкоду людині, або своєю бездіяльністю дозволити, щоб людині була заподіяна шкода;
2. Робот повинен підкорятися наказам людини, за винятком тих, котрі суперечать першому пункту;
3. Робот повинен захищати самого себе, якщо тільки його дії не суперечать першому і другому пунктам.

Отже, сьогодні юридична наука стоїть перед новим викликом часу – цивільно-правове регулювання штучного інтелекту та робототехніки. Можна

прослідкувати як світ по-різному реагує на інновації: одні закріплюють штучний інтелект у законодавстві, інші відхрещуються від нього. Однак, питання правового регулювання систем штучного інтелекту і робототехніки наразі є актуальним і невідкладним, адже від того як право відреагує на ці виклики залежить наше майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Глибовець М. М., Олецький О.В. Штучний інтелект. – Київ : «Києво-Могилянська академія», 2002. – 364 с.
2. Баранов О.А. Інтернет речей і штучний інтелект: витоки проблеми правового регулювання (частина 1) // Юридична Україна. – 2016. – № 5-6. – С. 96-103.
3. Резолюцію «Норми цивільного права про робототехніку» // Європарламент. - 2017. - http://robopravo.ru/riezoliutsiia_ies.
4. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України // Верховна рада України. - 2011. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.

Мельник Вікторія Сергіївна,

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.

ПРОБЛЕМИ СУБСИДІАРНОГО ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Цивільне право одне з найширших та найскладніших галузей права в Україні. Адже щоденно виникають нові відносини, які потребують регулювання саме цивільним законодавством. Наслідком багатогранності сфер для урегулювання є присутність прогалин у нашому законодавстві. Коли у певній галузі права відсутній закон для урегулювання ситуації його можна взяти з суміжної галузі. У таких випадках можна говорити про субсидіарне застосування норм права.

В українському законодавстві відсутнє визначення субсидіарного застосування. Звісно у різних кодексах відбуваються посилання на статті іншої галузі права, алена практиці суддя просто користується певним законом або використовує посилання « відповідно до ст..». Дана ситуація не сприяє стабільності юридичних приписів.